

75 jaar VIOS

Opgetekend door Rob Spelde in het kader van het 75-jarig bestaan van VIOS in 1996

Het relaas van een 75-jarige jonge muziekvereniging, ontstaan uit een jongensclub. Dankzij de onaflatende steun van de Hoenderlose bevolking en middenstanders heeft Vooruit Is Ons Streven heel wat bereikt; heeft de vereniging veel hoogtepunten gekend, maar is zij ook van tegenslagen niet verschoond gebleven. In de loop van de jaren is veel binnen VIOS veranderd of zelfs verdwenen. Gebleven is het fundament: de vriendschap.

1921 – 1946 In het hele begin

In het begin van de twintiger jaren was er in feite maar weinig vertier in Hoenderloo. Wat de jeugd met name kon doen was een beetje kattenkwaad uithalen op straat. Als ze tenminste niet gesnapt werden door politieagent H. Van Ark, bijgenaamd Lange Hendrik. Die stak daar vaak een stokje voor en menigeen had diep ontzag voor deze man met de grote blauwe cape.

Meneer Bakker, die verbonden was aan de Stichting Hoenderloo en tevens voorganger was van het C.J.M.V., de Christelijke Jongerenvereniging afdeling Tomotheus, nam in 1921 het initiatief tot een muziekvereniging.

De dorpingen waren daar zeker voor warm te krijgen, want bij een collecte onder hen op 17 september werd 63 gulden opgehaald. Hiervan kon men bijna 7 tweedehands instrumenten kopen. Jonkheer P.J. Repelaer van Spijkenisse vulde het bedrag aan tot 100 gulden en men kon inderdaad de instrumenten aanschaffen. De jonkheer werd betrokken tot 'de muziek', doordat Lub Maassen er bij zat en tevens huisknecht was op landgoed Deelerwoud. De jonkheer is vanaf dat moment beschermheer van de muziekvereniging gebleven, tot zijn dood in 1941.

De instrumenten werden tweedehands aangeschaft bij J.H. van Kessel uit Tilburg, die ze in het begin in bruikleen af als aanmoediging.

Enter Nous

Omdat het initiatief was van de Jongerenvereniging kreeg de nieuwe vereniging de nieuwe vereniging het Christelijke signatuur mee. Er werd ook een naam gevonden: 'Entre Nous' (onder ons). Men begon met 18 leden en er werd een dirigent gevonden in de heer Sterk om de enthousiaste muzikanten te begeleiden. Deze gedreven man kwam elke maandag trouw op zijn fiets vanuit Deventer en heeft het zelfs eens gepresteerd om hijgend en puffend op het allerlaatste moment op een oude transportfiets op een concours in Veenendaal aan te komen. Hij had de trein gemist.

Het allereerste bestuur bestond uit J.W. Bakker, L. Maassen, H. Pluim en R. Bloem. Al spoedig bedachten enkele leden een andere naam: DINDUA, wat stond voor Door Inspanning Nuttig Door Uitspanning Aangenaam. Leuk gevonden, maar erg praktisch was die niet.

Het ledenaantal groeide gestaag en in 1922 telde de vereniging al 22 leden, die 0,25 cent per week kwijt waren aan contributie.

In 1926 werd de naam veranderd in VIOS (Vooruitgang Is Ons streven), de naam die nu dus al 70 jaar stand heeft gehouden. In artikel 33 van een bijvoegsel van de Nederlandsche Staatscourant van dinsdag 11 januari 1927 stond het doel van VIOS als volgt omschreven:

“Het doel der vereniging is de bevordering der toonkunst, het opluisteren van zending- en nationale feesten, kinderfeesten, samenkomsten, uitgaande van de Christelijke Jongerenvereniging, en het geven van openbare uitvoeringen”.

Artikel 14-4 moest er voor zorgen dat de leden zich zouden gedragen, wat volgens de overlevering niet altijd even goed gelukt is, aangezien het wel eens een dolle boel was. De tekst er van:

“Werkende leden zijn verplicht zich tijdens alle muziekuitvoeringen en repetities fatsoenlijk te gedragen”.

VIOS bracht leven in de brouwerij en praktische iedere jongeling wilde daar wel bij. Men repeteerde in het oude Volkshuis bij het licht van olielampjes, die op de onmogelijkste momenten uitfloepen. Als Man(n)us van de Berg op de grote trom sloeg viel de kalk soms van de muren. Bij uitvoeringen, ook in het Volkshuis, zorgde veldwachter Van Ark ervoor dat iedereen stil was. Zo niet, dan sprak hij de persoon vermanend toe. Als er dan nog niet geluisterd werd pakte hij “je in je donder”. Dirigent Sterk heeft zo’n 8 jaar de muzikanten wat weten bij te brengen en heeft destijds een goede basis achter gelaten. Na hem nam dirigent Van Voorst het stokje over en onder hem heeft men grote successen weten te boeken. Men ging naar concoursen en dat moeten nog wel eens ware belevenissen zijn geweest. Men reisde meestal per bus, waar Gijs van de Brink de chauffeur van was.

NCRV

Voor veel oudgedienden is het concert bij de NCRV in Hilversum één van de hoogtepunten geweest. Dit gebeurde op 15 december 1931 en was tot stand gekomen door bemiddeling van de jonkheer. Sommigen waren nog nooit zo ver van huis geweest en hadden maar liefst 0,35 cent op zak. Aangezien maar heel weinigen in het dorp een radio hadden was er eentje geplaatst in het Volkshuis. Praktisch het hele dorp was aanwezig om te luisteren en ze weren niet teleurgesteld aangezien het optreden van ongeveer 3 kwartier prima verliep. De muzikanten waren zo in de wolken over hun optreden, dat ze niet eens gemerkt hadden dat tussen Otterlo en Hoenderloo een band van de velg van de bus was gelopen.

Langzamerhand was men wel toe aan wat nieuwe instrumenten en door een collecte in 1937 was het uiteindelijk ook mogelijk deze aan te schaffen.

In 1942 werd een gezellige jubileumreceptie gehouden met daarin als onderdeel een revue die was samengesteld door G. Karman. De titel was heel toepasselijk ‘20 jaar bestaan van VIOS’ en bevatte een in memoriam voor Jhr. Repelaer. Dirigent Van Voorst werd helaas in de Tweede Wereldoorlog opgepakt en het roer werd overgenomen door de heet Kalf. Voordat in 1958 Dick Veldhuis voor het orkest kwam zijn nog de heren Kwast, Mooy, Hehne en Van Reeuwijk in beeld geweest. De laatste was de leraar geweest van Veldhuis en had er voor gezorgd dat deze bij VIOS kwam en lange tijd het gezicht zou gaan bepalen.

1946 - 1971

Eind jaren vijftig was men ondertussen wel toe aan nieuwe instrumenten. Deze konden in 1958 worden aangeschaft door toedoen van een actie in het dorp, die op dat moment zo’n 350 gezinnen telde. Er werd maar liefst 10.000 gulden opgehaald. Op de avond van de uitreiking kwamen de leden één voor één naar voren om hun nieuwe instrument in ontvangst te nemen.

Bij zulk fraai instrumentarium hoorden eigenlijk ook mooie uniformen. Zeker omdat men langzamerhand een heel hoog niveau had ontwikkeld, want op het Federatie Muziekconcours in Neede in 1959 werd een eerste prijs gehaald in de afdeling Uitmuntendheid Fanfare. Bij terugkomst daarvan in het dorp werd VIOS door vele geluk gewenst bij het Dorpshuis, waar de heer Meyer, hoofd van de school, een toespraak hield. Uiteraard werd daar als demonstratie nog even een mars gespeeld. Of dirigent Veldhuis uit Dieren, die op 10 januari 1959 zijn eerste concert met VIOS had gegeven, al een groot aandeel had op die overwinning is moeilijk te peilen, maar dat hij voor VIOS een heel belangrijke rol zou gaan spelen en de vereniging tot grote hoogte zou brengen, is een feit. In die jaren bestond een uitvoering uit 2 delen: voor de pauze VIOS en daarna een toneelstuk door de Hoenderlose Toneel Club (HTC). Een avondvullend programma.

Uniformen

Bij een hoger niveau horen mooie uniformen en daar zag men de noodzaak wel van in. Door een actie van vrouwelijk Hoenderloo kwam er zo'n 6000 gulden op tafel en daarmee konden 48 nieuwe uniformen (rood-bruin met groene omslagen) worden aangeschaft. Op 25 april 1959 werden deze symbolisch uitgereikt door beschermvrouwe S.A.M. Repelaer van Spijkenisse von der Knesebeek. Daarmee was de tijd van de blauwe pet definitief voorbij. Gestoken in die nieuwe uniformen haalde men in 1960 opnieuw een eerste prijs met de nummers Holiday suite en Petit suit de ballet. Men had er uitstekend gepresteerd ofschoon de wind grip op de partituren kreeg bliezen de muzikanten onverstoord verder. Of de woorden "deur bloazen" van Wim van Buren daarvoor gezorgd hebben is de vraag, maar de promotie naar de Ere-afdeling was een feit.

Nieuw vaandel

Het 40-jarig jubileum werd gevierd in 1961. In de maand oktober lag weer de druktepiek, aangezien men in het begin daarvan in België zeer succesvol meedeed aan een festival in Wieze en men ook nog speelde in Han. Op de 21-ste werd het 40-jarig bestaan gevierd en 's middags kreeg VIOS van de burgerij een cadeau: bij de Muziekent bood jonkheer V.C.F. Repelaer een nieuw vaandel aan. De verbondenheid van zijn familie met VIOS werd duidelijk aangegeven door de toestemming om het familiewapen van de Repelaers, een zilveren lepelaar op sinopelgrond, in het vaandel te verwerken. Tijdens de officiële receptie in hotel De Zevensprong was ook burgemeester Des Tombes van de gemeente Apeldoorn aanwezig om zijn gelukwensen over te brengen. 's Avonds was er natuurlijk een jubileumuitvoering in zaal Rust een Weinig, waar ook Hermen Bomhoff, zanger van het Gelderse lied, aan mee werkte. De belangstelling was zo groot, dat de jubileumuitvoering verder in de week nog een eer gehouden werd.

Bij VIOS heeft men altijd naar niveau gestreefd en dat heeft hen in de loop der jaren al heel wat prijzen opgeleverd. Ook bracht het orkest goede solisten voort. Zo werd Chris Staal in 1964 eerste op een solistenconcours in Ugchelen. Er was zeker ook zorgvuldigheid richting jeugd. De regel 'jong geleerd is oud gedaan' werd zeer serieus genomen en zo kwam men in 1966 tot de oprichting van een jeugdcorps: 14 jongens en 1 meisje uit de klassen 5 en 6 van school. Dick Veldhuis gaf hen les en op 20 januari 1968 gaven deze Jonge muzikanten hun eerste concert. Met geleende instrumenten van het grote corps!

VAB

In het voorjaar van 1970 werd een legendarisch onderdeel van VIOS opgericht, de Vios Amusements Band (VAB). De clubkas had dringend behoefte aan versterking en daar probeerde de VAB aan mee te werken door op feestavonden te spelen. Eerst alleen in Hoenderloo, maar gaandeweg kwam men ook buiten de dorpsgrenzen. De eerste jaren waren er weinig verdiensten, want in een goed installatie en de bladmuziek ging nou eenmaal behoorlijk wat geld zitten. Maar VAB kreeg steeds meer verzoeken voor optredens en begon nu ook eigen muziek te schrijven. Op die manier hebben deze verenigingsmensen menig duitje in het VIOS-zakje kunnen doen. Helaas hebben zij hun activiteiten moeten staken, dit met het 25-jarig bestaan binnen handbereik.

1971 - 1996

VIOS 50 jaar is groots geworden. Op 5 juni 1971 werd een groots mars concours van de Federatie gehouden in park De Hoge Veluwe. Veel corpsen uit de regio: Klarenbeek, Uddel, Beekbergen, Loenen en Apeldoorn, hebben daar aan deelgenomen. De piek van de activiteiten lag – uiteraard – in oktober. Naast een kindermiddag, een receptie en een jubileumuitvoering werd ook een wijnfeest opgezet in een grote tent. Zowel VIOS als de VAB ondersteunden deze gezellige avond muzikaal, daarbij bijgestaan door straatorgels. Het feestweekend werd afgesloten met een disco door de VARA omroep met de in die tijd zeer bekende disc-jockey Eddie Becker.

Majorettes

VIOS heeft een aantal jaren de ondersteuning gehad van heuse majorettes. De instructeur Kees Bijlsma wist de meisjes heel wat bewegingen bij te brengen. De fraais Kleding werd tijdens de winteruitvoering van 1980 uitgereikt en was maar nét op tijd gereed gekomen. Toen kende dit onderdeel van VIOS zijn hoogtepunt met maar liefst 28 leden.

Oldenburg

In 1981 was het 's morgens al voor zevenen een drukte van belang voor het Dorpshuis. Maar liefst 95 mensen stonden klaar om naar Oldenburg in Duitsland te gaan, een reis die georganiseerd was door jonkheer Ocke Repelaer en mevrouw Plant. VIOS ging er deelnemen aan het schuttersfeest van het St. Johannes Gilde. De mannen sliepen er in een kazerne, de vrouwen in Dunker en Hamburg en de majorettes in Charlottenhof bij graag Konrad van Holck.

De Hoenderlose muzikanten moesten regelmatig aan de bak en het werd voor velen een onvergetelijke 4-daagse reis. Zeker ook voor Piet de Groot, die door een ongelukje op de stormbaan met een kapotte kne in het ziekenhuis terecht kwam. Op de afgesproken datum kon hij niet mee terug en Joop Busser bleef bij hem voor de nodige ondersteuning. Op de terugreis werd, vlak bij Hoenderloo, Wilma Essenstam ziek en de bus waar zij in zat reed zo naar dokter Van de Brink. Het bleek gelukkig mee te vallen.

De tocht naar Oldenburg, tijdens welke de heer Repelaer een prima gastheer was, maar zeker ook de voering van het 60-jarig jubileum, maakten 1981 voor VIOS onvergetelijk. In de aanloop naar het jubileum werd in mei een zeer druk bezocht openluchtconcert gegeven op het Beatrixterrein. Op diezelfde plek had men in juni al weer een mars concours. Bij het jubileumconcert op 2 oktober waren ook leden van het Oldenburger St. Johannes Schuttersgilde aanwezig: een teken van de nauwe band tussen de beide verenigingen. Voorzitter Van Hunen had hun aanwezigheid prachtig gevonden. Hij werd helemaal geëmotioneerd toen hij 3150 gulden overhandigd kreeg, afkomstig van een collecte, gehouden door de dames van VIOS.

De verassingen waren nog niet over, want op de receptie, een dag later, brachten verschillende corpsen een serenade. Van de supportersvereniging kreeg VIOS een tuba en ook de in gildekleding gestoken schutters uit Oldenburg boden cadeaus aan. De woorden van hun voorzitter: "Hoenderloo is schon, ganz grosse Klasse", zijn lang blijven hangen. Het cadeau van de jachthoornblazers De Overlopers was er eentje voor de toekomst: een kastanjeboom, aangeboden door 'ome Hannes' Busser van 72 jaar en al vanaf de oprichting lid. Het boompje werd overhandigd met de woorden: "Opdat de boom moge bloeien als VIOS, opdat VIOS moge bloeien als de boom".

In 1983 kon men al weer een jubileum vieren en niet zo maar ééntje. De heer Veldhuis was 25 jaar dirigent van VIOS en had in die jaren heel wat Hoenderlose harten gestolen. Het was bijzonder druk op de receptie en bij de cadeaus was een mars die hij doorgaf aan VIOS. Eén cadeau was wel heel mooi, want Veldhuis kreeg als eerste in de geschiedenis van de KNF het zilveren insigne opgespeld. Een geweldige eer voor de dirigent in hart en nieren, die 32 jaar bij de Hoenderloërs zou blijven. Oud dirigent van VIOS en oud leraar van Veldhuis, de heer Hehne was er ook die dag en hij dirigeerde als een soort eerbetoon een mars. In het voorjaar van 1991 overleed Veldhuis, daags na een repetitie. Dirigent Willy Beudel kreeg de moeilijke taak om de leiding over te nemen.

70 jaar

VIOS bloeide door en in 1991 kon het 70-jarig bestaan gevierd worden. De beschermheer had een heel speciaal cadeau voor VIOS en wel het volledig betalen van een reis naar Oldenburg om daar deel te nemen aan het 800-jarig bestaan van de schuttersvereniging. Net als men in 1980 ook al had gedaan. Voor de Hoenderlose jubilarissen had hij nog een extra verrassing meegenomen: herinneringsknopen met daarop het familiewapen van de Repelaers. Deze vielen goed in de smaak en zeker bij het oudste lid Rik Bloem, want hij kreeg een extra grote uitvoering.

VIOS heeft regelmatig momenten gekend van een minimale bezetting en men heeft ook wel eens acties ondernomen naar het dorp toe om nieuwe leden te werven. Broodnodig, want het geheel moet mooi en in balans kunnen blijven klinken. In de laatste jaren trekt het ledenaantal gelukkig iets aan. Het bestuur heeft duidelijk ingezien dat men moet investeren in de toekomst. In dat kader heeft men ongeveer een jaar geleden een eigen muzikleraar aangetrokken in de persoon van Jan Geert Hamstra uit Zwolle. Deze aan het conservatorium afgestudeerde enthousiaste leraar heeft ondertussen al een aantal kinderen en volwassenen de eerste beginselen bijgebracht en een soort jeugdcorps gevormd. Deze oefenen 's maandags en hebben er ondertussen al een eerste optreden, in de Helderkerk, opzitten. Eén van de pupillen is al doorgestroomd naar het uiteindelijke doel van alle leerlingen, het grote orkest, dat met 25 leden wel wat aanvulling kan gebruiken. Meer instrumenten klinkt sowieso voller en mooier, maar als iemand bijv. zou uitvallen bij ziekte heft men een probleem.

Samen met dirigent Beudel en tamboers-instructeur Rolfes vormt Hamstra de Muzikale basis van VIOS en met zijn drieën staan ze borg voor een stuk kwaliteit. Bij de tamboers, die iedere woensdag in het clubhuis van sv Beatrix oefenen, heeft Rolfes ook de beschikking over wat jonge aanwas en zo klinken de soms ingewikkelde roffels nog duidelijker.